SUOMEN EV. LUT. KIRKKO
EV. LUTH. KYRKAN I FINLAND
Kirkkohallitus
Kyrkostyrelsen

Lausunto
DKIR/1303/00.05.00/2020

7.1.2021

Asia Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, HE 245/2020 vp

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Kirkkohallitus pitää esityksen tavoitteita hyväksyttävinä ja perusteltuina sekä esitettyjä säännöksiä tarkoituksenmukaisina. Esityksen lähtökohtaa, jonka mukaan perusoikeuksien rajoittamisperusteiden tulee olla perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta hyväksyttäviä, on pidettävä aiheellisena. Siten samalla, kun pyritään turvaamaan perustuslain 7 §:ssä säädetty jokaisen oikeus elämään ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen, muita perusoikeuksia ei tulisi rajoittaa tai rajoittamisen tulisi olla mahdollisimman vähäistä ja tavoitteiden kannalta välttämätöntä. Rajoittamistoimenpiteet tulisi voida ottaa käyttöön vasta tilanteessa, jossa muut keinot eivät enää toimi epidemiatilanteen hillitsemisessä.

Kirkkohallitus pitää hyvänä, että perustuslain 11 §:ssä turvattua oikeutta harjoittaa uskontoa on esityksessä pyritty turvaamaan, vaikka ehdotetut tartuntatautilain 58 c ja 58 d §:n soveltamisalat sinänsä koskisivat myös uskonnon harjoittamiseen käytettyjä tiloja. Perustuslain 11 §:n turvaaman positiivisen uskonnonvapauden kannalta kirkkohallitus pitää välttämättömänä, että 59 c §:n säädettyä mahdollisuutta määrätä tila suljettavaksi asiakkailta tai muulta toiminnalta ei koskisi tiloja, joita käytetään uskonnon harjoittamiseen.

Covid-19-pandemian aikana Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja sen seurakuntien toiminnassa on omaehtoisesti seurattu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä valtioneuvoston valtakunnallisten ohjeiden lisäksi paikallisten aluehallintovirastojen ja sairaanhoitopiirien määräyksiä ja suosituksia. Tarvittaessa hiippakuntien tuomiokapitulit ovat antaneet tarkempia ohjeita esimerkiksi kirkollisten toimitusten osalta. Hygienia- ja turvaväliohjeita on noudatettu valtakunnallisten ja alueellisten suositusten mukaisesti. Lisäksi omaehtoisesti on rajoitettu tilaisuuksien osallistujamääriä.

Esityksen perustelujen ja kirkkohallituksen näkemyksen mukaan ehdotetussa 58 c §:ssä tarkoitettujen käsien puhdistamismahdollisuutta, toimintaohjeiden antamista sekä tilojen ja pintojen puhdistamisen tehostamista koskevien vaatimusten asettaminen ei merkitse puuttumista uskonnonvapauteen. Kirkkohallitus katsoo, että säännös koskisi ehdotuksen mukaan uskonnon harjoittamiseen käytettävien tilojen lisäksi muun muassa asiakkaiden palvelemiseen tarvittavia seurakuntatoimistoja ja kirkkoherranvirastoja. Sen sijaan selviönä on pidettävä, ettei säännös koskisi hautausmaita, jotka järjestyslain (612/2003) mukaan ovat yleisiä paikkoja, vaikka oleskelua aidatuilla hautausmaa-alueilla saattaa olla paikallisesti rajoitettu. Ehdotetun 58 c §:n osalta kirkkohallitus on lisäksi kiinnittänyt huomiota siihen, että pykälän 1 momentissa viitataan pykälän 4 momentissa tarkoitettuun toimijaan, vaikka kyse lienee ehdotetun 3 momentin mukaisista toimijoista. Ehdotetussa 1 momentissa on käytetty ilmaisua ”hallinnasta vastaava toimija” ja 3 momentissa ” tilojen hallinnasta vastaava ja niitä toiminnassa käyttävä toimija”. Kirkkohallitus katsoo, että säännösten mukaan tulisi olla selkeää, kenellä tai keillä on vastuu säädettyjen velvoitteiden osalta.

Ehdotetun 58 d §:n mukaan kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voisi antaa muun muassa uskonnollisia yhdyskuntia koskevia velvoittavia päätöksiä asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi. Tältä osin kirkkohallitus haluaa tuoda esille, että on olemassa useita seurakuntia ja seurakuntayhtymiä, joiden

alue kattaa kahden tai useamman kunnan alueen. Tältä osin voi siten jäädä epäselväksi, onko kunnalla riittävää toimivaltaa kohdistaa velvoittavaa päätöstä seurakunnan tai seurakuntayhtymän toimintaan kokonaisuudessaan. Pykälän perustelujen mukaan uskonnollisten yhdyskuntien jäsenet voisivat edelleenkin tunnustaa ja harjoittaa uskontoaan sekä osallistua jumalanpalvelukseen ja muihin kirkollisiin toimituksiin. Velvoitteet koskisivat ainoastaan tapaa, jolla jumalanpalvelukset ja kirkolliset toimitukset järjestettäisiin. Kunnalla tai aluehallintovirastolla ei olisi oikeutta määrätä uskonnonharjoittamiseen käytettävää tilaa suljettavaksi, vaikka yhteisö laiminlöisi noudattaa annettuja velvoitteita. Kirkkohallitus pitää hyvänä, että asia on todettu ehdotetun 59 c §:n 4 momentissa. Muutoin 58 d §:n osalta kirkkohallitus on lisäksi kiinnittänyt huomiota 1 momentissa oleviin momenttiviittausten epäselvyyteen.

Kirkkohallitus toteaa, että seurakunnilla saattaa olla kerhotoimintaa varten liikuntaan käytettäviä tiloja sekä sisäleikkipaikkoja, mistä syystä myös ehdotettu 58 g § saattaa koskea seurakuntien toimintaa, vaikka säännöstä ei sinänsä ole tarkoitettu sovellettavaksi uskonnon harjoittamiseen. Esimerkiksi sisäleikkipaikat voivat olla käytössä pyhäkouluopetuksen yhteydessä. Tältä osin säännöstä olisi tarkoituksenmukaista tarkentaa siten, että säännöstä ei sovellettaisi uskonnon harjoittamiseen.

Kirkkohallituksella ei ole muuta huomautettavaa esityksestä.

Kansliapäällikkö Pekka Huokuna

Kirkkoneuvos Pirjo Pihlaja